

İZMİR'İN ATA'YA TEŞEKKÜRÜNÜN GÖRSEL İFADESİ: ATLI ATATÜRK ANITI

Kıvanç OSMA*

Türkiye’de, Cumhuriyet’in ilanının ilk yıllarından itibaren, birçok kentin kamuya açık alanlarında anıt heykeller yükselmeye başlamıştır. Bu anıtlardan biri de, yazımızın konusunu oluşturan İzmir, Atlı Atatürk Anıtı’dır. Cumhuriyet Meydanı’nda yer alan anıt heykel, kentin düşman işgalinden kurtuluşu dolayısıyla Atatürk’e şükran sunmak, bu olayı ölümsüzleştirmek amacıyla dikilmiştir. Anıtın açılış töreni 27 Temmuz 1932 tarihinde yapılır.

Valilik ve Belediye, 1929 yılında İzmir’e bir Atatürk anıtı dikilmesine karar verilmesinden heykelin açılış töreninin yapıldığı güne kadar ortaklaşa çalışmıştır. 25 Mart 1929 tarihinde Vilayet Genel Meclisi ve Parti Grubu, Cumhuriyet Halk Partisi Müfettişi Zühtü Bey’in başkanlığında bir toplantı düzenleyerek “Gazi Heykeli”nin yapımı için çalışmalara hemen başlanmasına karar vermiş ve konuyla ilgilenmek üzere bir komisyon oluşturmuştur¹. Anıt heykelin yapım masraflarının karşılanması için Valilik bütçesinden 100.000 TL., Belediye bütçesinden ise 50.000 TL. ödenek ayrılması kararı alınmıştır². Ancak heykelin taşınması gereken özellikler ve kentin hangi noktasına konulacağına karar verilememiştir³. Bu anıt heykel, İzmir halkının ve vatanın, büyük kurtarıcı, Mustafa Kemal Atatürk’e minnet ve şükranlarının görsel ifadesi olacaktır.

8 Nisan 1929 günü yapılan bir toplantıda, Belediye üyelerinden Tahsin Sermet Bey, Belediye Fen Heyeti Müdürü Necmettin Bey ve diğer komisyon üyeleri heykelin

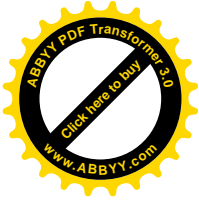
---

* Yard.Doç.Dr., Anadolu Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü.

¹ 1929 yılında başlayan çalışmalar 1932 yılında sonuçlandırılabilmiştir. Bu zaman zarfında Heykel Komisyonunu oluşturan üyelerde değişiklikler olmuştur. Üç yıl içinde komisyonda görev alan üyelerin adları şöyledir: Vali Kazım Dirik, Belediye Başkanları; Dr.Hulusi Alataş, Sezai Göker, Dr.Behçet Salih Us. Diğer Üyeler; Necmettin Bey, Kemal Bey, İhsan Özsoy, Tahsin Sermet Bey, Şükrü Kaya, Zühtü Bey, Hacı Muhittin Beydir. İzmir Valiliği 23/6/1994 tarih, Bas.Halk.01-111/1089 sayılı yazı.

² İzmir Valiliği 23/6/1994 tarih, Bas.Halk.01-111/1089 sayılı yazı. Dönemin İzmir Valisi Sayın Kutlu Aktaş ve Valilik personeline belgelere ulaşmam konusunda gösterdikleri yardım ve özenli çalışmaları dolayısıyla teşekkür ederim.

³ Anonim, “İzmir Yakında Büyük Atatürk’ün İki Heykeliyle Süslenecektir”, *Anadolu*, 26 Mart 1929, s.1.

Kıvanç Osma

Gazi Bulvarı'nın ikinci kordon kısmına dikilmesine karar vermişlerdir⁴. Ardından, Belediye Fen Heyeti tarafından yapılan incelemeler sonucu Gazi heykelinin Bulvarın birinci kordon kısmına dikilmesinin uygun olacağı görüşüne varılmıştır⁵.

Valilik kayıtlarına göre, ilk aşamada Belediye tarafından, ünlü heykeltıraşların katılacağı bir yarışma açılması düşünülmüştür. Dönemin basınında ise bu konuda şöyle bir habere rastlıyoruz:

“İzmir’de milli mücadeleyi temsilen yapılacak tarihi abideler için beynelmilel şöhret kazanmış heykeltıraşlar arasında bir müsabaka açılmasını Dahiliye Vekaletinin tesbit ettiği haber alınmıştır.

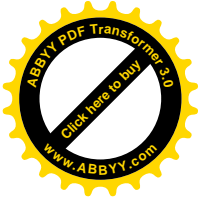
Dahiliye Vekaletinin bu fikri gayet doğru ve musiptir. Çünkü bir müsabaka açmadan alelâcele yaptırılan abidelerin hiç de güzel olmadığına Sinyor Kanonika’ya yaptırılarak Ankara ve İstanbul’a rezk edilen heykel ve abidelerden daha iyi ve kuvvetli misali olamaz.”⁶

İzmir Atatürk Anıtı'nın yapımı için yarışma açılması görüşünün Belediye mi yoksa İçişleri Bakanlığı tarafından mı ileri sürüldüğünü eldeki bilgilerle kesinleştirebilmek olası değildir. Ancak, o tarihe kadar uygulanan anıtların hemen hepsi sipariş yoluyla gerçekleştirilmiştir. Bu uygulamanın çeşitli açılardan eleştirilere hedef olduğu göz önüne alınarak yarışma açılması düşünülmüş olmalıdır. Eleştiriye uğrayan heykeller, özellikle, yabancı sanatçılar tarafından tasarlanmış yapıtlardır. Çünkü, başlangıçta anıt heykel konusunda deneyimli Türk heykeltıraş bulunmadığı ve teknik alt kadro olmadığı gerekçesiyle, ilk anıt heykeller yabancı heykeltıraşlara sipariş edilmiştir. 1929 yılından itibaren, Türk heykeltıraşlar da, bu alanda çalışmaya başlamış olmalarına karşın, Erken Cumhuriyet Dönemi anıt heykellerine bakıldığında Başkent Ankara ve İstanbul gibi büyük kentlerdeki örneklerin yabancı heykeltıraşların imzasını taşıdığı görülür. 1930'lar, bütün sanat dallarında, ulusal sanat tartışmalarının gündemde olduğu yıllardır. Bu paralelde heykel alanında, anıt heykel bazında ulusallık tartışmaları yapılmıştır. Savunulan görüş, Kurtuluş Savaşı ve bu hareketin öncüsü Ulu Önder Atatürk gibi bir lideri konu alıyorsa bunu ancak bir Türk'ün gerektiği gibi

⁴ Anonim, “Gazi Abidesi Bulvar Ağzında Rezkedilecek”, *Anadolu*, 9 Nisan 1929, s.1.

⁵ Anonim, “Gazi Abidesi”, *Anadolu*, 6 Ağustos 1929, s.1.

⁶ Anonim, “İzmir’de Yapılacak Abide: Heykeltıraşlar Arasında Müsabaka Açmak Takip Edilecek En Doğru Yoldur.”, *Cumhuriyet*, 1 Mart 1930, s.3.

İzmir'in Ata'ya Teşekkürünün Görsel İfadesi: Atlı Atatürk Anıtı

canlandırabileceğidir. Diğer bir deyişle bir Türk heykeltıraşın yaptığı anıt heykel ulusal olabilir. Bu görüşler yankı bulmuş ve Türk heykeltıraşların bu alandaki etkinlikleri giderek artmıştır⁷.

Ancak bütün bunlara karşın daha sonra, yarışma açmanın kentten heykelle kavuşma süresini uzatacağı kanısına varan Heykel Komisyonu, Temmuz 1929'da anıtın İtalyan heykeltıraş Pietro Canonica'ya sipariş edilmesine karar vermiştir. İzmir Belediyesi ile sanatçı arasındaki ilişkileri, İzmir'e yerleşmiş İtalyan uyruklu bir tüccar olan Sperco yürütmüştür⁸. Canonica Türkiye'de başka kentler için de heykeller yapmıştır⁹. Dolayısıyla Sperco'nun görevinin tercümanlıkla sınırlı olduğu olasılığı akla yakındır. Heykel Komisyonu aynı toplantıda anıtın taşıyacağı özellikleri de saptamıştır. Buna göre;

“Heykelin yüzü Akdenize dönük olacak etrafında istiklâl mücadelesini, inkılâbî canlandıran eserler bulunacaktır.”¹⁰

Heykelin taşıyacağı özellikler saptandıktan sonra komisyon üyesi ve projenin düzenlenmesinden sorumlu Tahsin Sermet Bey, Aralık 1929 tarihinde, Canonica'yla görüşmek ve anlaşmaya varmak üzere Roma'ya gitmiştir¹¹. Sermet Bey'in sanatçı ile görüşmesi olumlu sonuçlanmış olmalı ki, 26 Mart 1930'da, Canonica, Heykelin maketi ile birlikte İzmir'e gelmiştir¹². Maket, dönemin İzmir Valisi Kazım Dirik ve Cumhuriyet Halk Partisi Müfettişi Zühtü Bey tarafından incelenerek bir takım değişikliklerin kaçınılmaz olduğu görüşüne varılmıştır. Heykeltıraş, Belkahve mevkiine götürülmüştür. Kendisine Kurtuluş Savaşı sırasında yaşananlar ve ordumuzun zaferi anlatılmıştır. Bunun üzerine Pietro Canonica, tasarladığı kompozisyonu böylesi bir anıyı

⁷ Osmalı, Kıvanç, *Cumhuriyet Dönemi Anıt Heykelleri (1923-1946)*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 1998, Ankara, Hacettepe Üniversitesi, s. 29-35.

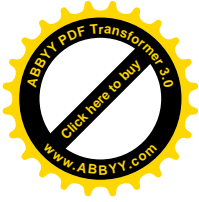
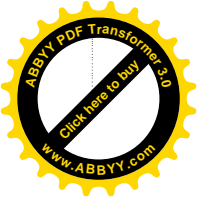
⁸ Eyice, Semavi, *Atatürk ve Pietro Canonica*, İstanbul 1986, Eren Yayıncılık, s.12.

⁹ P.Canonica (1869 Torino -1962 Roma) Türkiye'de, 1927-1932 yılları arasında etkinlik göstermiştir. Başkent Ankara'da 1927 yılında, Etnografya Müzesi Önü, Atlı Atatürk Anıtı, ve Zafer Alanı, Atatürk Anıtı'nı, İstanbul'da Taksim Meydanı'nda yer alan Cumhuriyet Anıtı'nı yapmıştır. İzmir, Atlı Atatürk Anıtı ise Türkiye'deki son çalışması olmuştur.

¹⁰ Anonim, “Gazi Heykelinin şekli Teşekkür Etti”, *Anadolu*, 1 Temmuz 1929, s.1.

¹¹ Anonim, “Gazi Hz.nin Heykeli”, *Anadolu*, 5 Kanunuevvel 1929, s.1.

¹² Anonim, “Gazinin Heykeli: İtalyalı Sanatkar Pazar Günü İzmir'e Gelecektir”, *Anadolu* 24 Mart 1930, s.1.

Kıvanç Osma

canlandırmada yeterli bulmayarak yeni bir tasarım gerçekleştirmesi gerektiğini söylemiştir. Bu maket heykel, dönemin gazetelerinde Anıta ilişkin olarak çıkan yazılara eşlik etmiştir. Bugünkü Anıt ile maket arasındaki göze çarpan en belirgin farklılık maketteki atın daha devingen olduğudur¹³.

Anıtın, heykel ve rölyeflerinin bronz dökümü Roma’da yapılmıştır. Yapımı sırasında, 1931 yılında, bir heyet tarafından heykelin ve rölyeflerin, milli benliğimize uygun olup olmadığını incelenmiştir. Bu heyet Belediye başmühendisi Necmettin Bey, Şehir Meclisi üyesi Mimar Kemal, İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi heykel öğretmeni İhsan (Özsoy) Beyden oluşmaktadır. İhsan Özsoy, Heykel Komisyonu üyesi olarak İzmir’e davet edildiğinde, bu görevi üstlenip üstlenmemek konusunda, bir süre çekimser kalmıştır. Çünkü, anıt heykel alanında, Türk heykeltıraşların görev alması görüşünü benimsemektedir. Ancak, daha sonra, bu çağrıyı kabul etmiştir. Bu konuyla ilgili olarak dönemin basınında yer alan bir yazı şöyledir:

*“Dün İzmirden gelen bir telgrafta heykelin muayenesi için gidecek heyetin geciktiği, çünkü heyete iştirak için davet edilen heykeltıraş İhsan Bey’in iştirakten imtina ettiği Türk San’atkârlarının bu heykelin yabancı ellere verilmesini bir izzeti nefis meselesi telâkki ettikleri kaydediliyordu”.*¹⁴

Heykelin “kabulü muvakkatı” için Roma’ya gönderilen yukarıda adı geçen üç kişiye belediye bütçesinden 1.900 TL. harcırah tahsis edilmiştir¹⁵. İnceleme sonunda komisyon, kabartmaların bazı yerlerinde kimi değişiklikler yapılmasını uygun görmüştür. Bunun dışında genel olarak beğenilmiştir¹⁶. Bu değişikliklerin neler olduğu hakkında bilgiye sahip değiliz.

1929 yılında, Valilik tarafından Belediye bütçesine aktarılan para, başka gereksinimler için kullanılmak zorunda kalmıştır. Bu yüzden, heykeltıraşa, ödeme

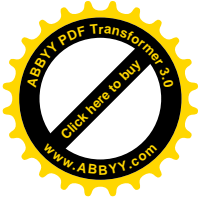
---

¹³ Anonim, “İzmir de Gazi Heykeli.”, *Milliyet* 21 Haziran 1931, s. 2: Maketin , “Gazi Hazretlerinin İzmirde rekedilecek heykellerinin modeli” alt yazısıyla verilen fotoğrafı. Bu fotoğraftan ayrıntılar seçilememektedir.

¹⁴ Anonim, “Gazi Heykeli.”, *Milliyet*, 8 Haziran 1931, s.3.

¹⁵ Bütçe: 311 numara ve 21/4/1932 tarihli mazbata; bu kayıt24/4/1932 tarih ve 6/4 numaralı sayfadadır.

¹⁶ Anonim, “İzmirde Gazi Heykeli.”, *Milliyet*, 4 Temmuz, s.2.

İzmir'in Ata'ya Teşekkürünün Görsel İfadesi: Atlı Atatürk Anıtı

yapılmakta gecikilmiştir. Ancak, 1931 yılında, Behçet Salih Bey'in Belediye Başkanlığı döneminde, sanatçıya ödeme yapılarak, heykelin tamamlanması sağlanmıştır. Canonica'ya heykel ve rölyefler için 150.000 TL. ödenmiştir. Ayrıca kaide yapımı için 40.000 TL., meydan düzenlemesi için 50.000 TL. malzeme ve işçilik masrafı edilmiştir. Anıt heykelin toplam maliyeti 240.000 TL. dir¹⁷.

Cumhuriyetin ilk yıllarında, bir anıt heykelin yaptırılmasına karar verilen tarih ya da sipariş edildiği tarih ile anıtın dikiliş tarihi arasında geçen süre, İzmir Atlı Atatürk Anıtı'nda olduğu gibi uzayabilmektedir. Çoğunlukla ülkenin içinde bulunduğu ekonomik koşullar buna neden olmaktadır.

1931 Mart'ında anıt heykelin yapılacağı meydan düzenlenmeye başlanmıştır¹⁸. Meydan ve kaide projesi, mimar Asım Kömürcü tarafından hazırlanmıştır. Proje, mühendis Lütfü ve Nihat Beyler tarafından uygulanmıştır. Kaide projesi ve inşasında çalışan mimar ve mühendisler, bu çalışmaya, hiçbir karşılık beklemeden gönüllü olarak katılmışlardır¹⁹.

Roma'da dökülen heykel, 1932 yılının Şubat ayında, İzmir'e getirilir. Kaidenin tamamlanmasından sonra, Nisan ayında, rölyefler kaideye monte edilir. Heykelin montajına, 23 Nisan 1932 günü, Canonica'nın gözetiminde başlanmıştır²⁰. Kaidenin ön cephesinde, yapım tarihi olarak "YAPILMA TARİHİ: NİSAN 1932" ifadesi bulunmaktadır. Heykel kaideye yerleştirildikten sonra, üstü yelken beziyle örtülmüş ve anıt tahta perdeyle çevrelenmiştir²¹.

Anıt, kaide ve heykel olmak üzere, iki kısımdan oluşmaktadır (Res.1). Bronz heykelde, Atatürk at üzerinde asker giysileri içinde tasvir edilmiştir. Sol eliyle atın dizginlerini tutmakta, sağ kolu yere paralel olarak ileri doğru uzanmış işaret parmağı ile Akdenizi gösterir pozisyonundadır. Atatürk'ün "Ordular İlk Hedefiniz Akdenizdir İleri!" emrini verdiği anı sembolize etmektedir. İzmir Atlı Atatürk Anıtında, Atatürk savaş

¹⁷ İzmir Valiliği, 23/6/1994 tarih, Bas.Halk.01-111/1089 sayılı yazı.

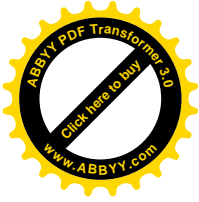
¹⁸ Anonim, "Gazi Heykeli", *Anadolu*, 30 Mart 1931, s.1.

¹⁹ Belediye Riyaset Raporu, 6/11/1932 tarih, sayfa 7.

²⁰ Anonim, Gazi Hz.nin Heykeli Dün Şehrimize Geldi, *Anadolu*, 12 Şubat 1932, s.1; Anonim, "Gazi Heykeli Hazırlanıyor", *Anadolu* 24 Nisan 1932, s.1.

²¹ Anonim, "İzmirde Gazi Heykeli: Heykel Yakında Küşat Edilecektir", *Hakimiyeti Milliye*, 24 Mayıs 1932, s.1.

Kıvanç Osma

yöneten kumandan kimliğiyle görülmektedir. Heykelin bir taslağı ve heykelin baş çalışması Canonica Müzesi'ndedir²².

Heykeli iki basamaklı bir kısım üzerine oturan dikdörtgen prizma şeklinde bir kaide taşımaktadır. Afyon Karahisar mermerinin kullanıldığı kaidede kabartma ve yazıtlar yer almaktadır²³. Kabartmaların orijinal modelleri Roma'da, Canonica Müzesi'nde III.Salonda bulunmaktadır²⁴. Kaidenin üç cephesinde (yan cephelerin yarısını, ön cepheyi ise tümüyle kaplayan), Kurtuluş Savaşı ve zaferi konu alan bronz rölyef yer almaktadır. Burada konu edilen zafer, İzmir'in düşman işgalinden kurtuluşudur. Kaidenin sağ yan kısmında bulunan kabartmada savaş teması işlenmiştir. Burada Türk ordusunun Belkahve Mevkii'nden İzmir'e yürüyüşü betimlenmiştir; Başkumandan Mustafa Kemal, Belkahve Mevkii'ndeki asırlık çınar ağacı altındaki çeşmeden avuçlarıyla su içmekte ve dört asker bir topu ipe dağın tepesine çıkartmaya çalışmaktadır. Ayrıca, silah yüklü bir kağan ve uzaktan İzmir Körfezi görünmektedir²⁵ (Res. 2). Ön yüzde, Kurtuluş Savaşı'na katılan kahraman kadınlarımız ve askerlerimiz betimlenmiştir. Kompozisyonun merkezinde, ön düzlemde, elinde ayyıldızlı bayrağı taşıyan belinde hançer bulunan kahraman bir köylü kadını özgürlük yolunda ilerlerken gösterilmiştir (Res. 3). Kaidenin sol yanında yer alan kabartmada ise, Türk ordusunun İzmir'e girişinin halkta uyandırdığı sevinç betimlenmiştir. Bu zafer sahnesinde, bir bayram sevinci içinde, birbirine sarılan figürler görülmektedir (Res. 4).

Belediye, o dönemde Gazi Meydanı olarak anılan, anıt heykelin bulunduğu meydana, açılış töreninden bir süre önce hummalı bir hazırlık içine girer. Heykeli ve meydana aydınlatmak için elektrik tesisatı kurulur. Tören sırasında yapılacak

²² Taslak Env.No.373, baş çalışması ise Env.No.570, bkz. Campitelli, Alberta, Il Museo Canonica Le Sculpture, Roma 1991, Fratelli Palombi, s. 22,; Kataloğun İtalyanca'dan Türkçe'ye çevirisini yapan hocam , Doç.Dr. Serpil Bağcı'ya teşekkür ederim.

²³ Ön cephede, rölyefin üst kısmında, bronz harflerle ;

ORDULAR / İLK HEDEFİNİZ AKDENİZDİR, İLERİ !

BAŞKUMANDAN / GAZİ MUSTAFA KEMAL / EYLÜL 1922

Ön cephede, rölyefin alt kısmında;

BÜYÜK / KURTARICIYA / İZMİR'İN / MİNNET VE ŞÜKRANI

KURTULUŞ: 9 EYLÜL / YAPILMA TARİHİ: NİSAN 1932

Sol yan cephe;

MÜHENDİS / LÜTFÜ - NİHAT

²⁴ Env.No.472, Campitelli, Alberta, adı geçen eser, s.22.

²⁵ Anonim, "Gazinin Heykeli Dün Tetkik Edildi ve Herşeyi Çok Beğenildi", *Anadolu*, 16 Şubat 1932, s. 1.

İzmir'in Ata'ya Teşekkürünün Görsel İfadesi: Atlı Atatürk Anıtı

konuşmaların duyulabilmesi için hoparlörler konur. Altıyüz kişi davetiye ile, halk ise gazetelere verilen ilanlarla açılışa davet edilir. Civar il ve ilçelerden gelecek kişiler için tren tarifesinde indirim yapılır²⁶. Heykelin üzerini örten yelken bezi kaldırılarak Türk bayraklarından bir örtü oluşturulur. Anıtın resmi açılış töreni 27 Temmuz 1932 Çarşamba günü, saat 18.00'de, çok sayıda kişinin katılımıyla yapılmıştır. Törene Başbakan İsmet İnönü, Dışişleri Bakanı Hacı Muhittin Bey, Belediye Başkanı Behçet Salih Us, basın mensupları, bakanlar, milletvekilleri, askeri ve mülki erkân, adliye, konsolosluklar, okullar, parti teşkilatları, çeşitli dernek temsilcileri, öğretmenler, mali ve iktisadi müssesat müdür ve mümessilleri, çevre şehir ve kasabalardan gelen heyetler katılmıştır. İsmet Paşa, yaptığı konuşmanın ardından, heykeli açmıştır. Daha sonra, Belediye Başkanı Dr.Behçet Us bir konuşma yapmıştır. Akşam, Cumhuriyet Halk Partisi tarafından 250 kişilik bir ziyafet verilmiştir. Halkevinde de “Ergenekon” sahnelenmiştir²⁷.

Atlı Atatürk Anıtı'nın açılışı dolayısıyla, Belediye Başkanı Dr.Behçet Salih Bey, İzmir halkı adına, Atatürk'e saygı ve şükran ifade eden bir telgraf çekmiştir. Bu telgrafa karşılık Atatürk de, Belediye Başkanı Behçet Us'un şahsında, İzmir halkına bir telgraf göndermiştir:

Belediye Reisi Behçet Salih Beyfendiye,

“Milli mücadele ve heyecanımızın timsali olan güzel İzmir'de heykelimin rekzi vesilesiyle muhterem İzmirliilerin hakkımda gösterdikleri kadirşinaslıktan ve asilane duygulardan pek müteheyyicim, Muhterem izmirliilere teşekkürlerimin selam ve sevgilerimin iblağını rica ederim.”

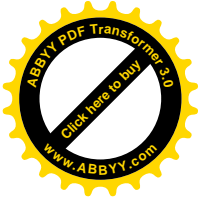
Reisicumhur

*Gazi Mustafa Kemal*²⁸

²⁶ Anonim, “İzmirde Gazi Heykeli: Heykelin Açılma Hazırlıkları”, *Hakimiyeti Milliye*,13 Temmuz 1932, s. 1. ; Anonim, Gazi Heykeli”, *Milliyet*, 14 Temmuz 1932, s. 2.

²⁷ Anonim, “Gazi Heykeli Onbinlerce Halkın Tezahurat ve Alkışları ile Açıldı.”, *Milliyet*, 28 Temmuz 1932, s. 1,6.

²⁸ Anonim, “Ulu Halaskar İzmir Belediye Reisine Hissiyatını Bildiren Bir Telgraf Çekti.” *Cumhuriyet*, 31 Temmuz 1932, s. 3.; Anonim, “Gazi Hazretlerinin İzmirliilerin Şükran Telgrafına Cevabı.”, *Hakimiyeti Milliye*, 31 Temmuz 1932., s.1.

Kıvanç Osma

Erken Cumhuriyet Dönemi anıt heykellerinin kentsel çevreyi çağdaştırmaktan öte Ulusal Bağımsızlık Savaşı, bu hareketin fikir mimarı Atatürk gibi ülkenin siyasal tarihindeki önemli olaylar ile kahramanları ve Cumhuriyet ideallerini yarınlara aktarmak böylelikle de ulusal bilinci pekiştirmek gibi önemli bir işlevi de vardır. Cumhuriyet Dönemine kadar ülkede geleneği olmayan anıt heykeller, uygar ülkelerin anıtlarına benzemektedir. Bu yönüyle de, İzmir Atlı Atatürk Anıtı gibi, dönemin tüm örnekleri Cumhuriyet ideolojisi ile örtüşmektedir.